

LBRIS

We know
books

MICA DANSATOARE

Melanie Leschallas

Traducere:
Adina Pintea

NICULESCU fiction

Capitolul 1

Aprilie 1878

— Mâine o să mergi la operă, Marie. O să dansezi, o să înveți să flirtezi și o să stai în picioare, goală, în fața oricărui artist care îți cere acest lucru.

Gigi trântește fierul de călcat. Masa se clatină deasupra capului lui Marie. Ea stă ghemuită dedesubt, citind *Fantine* pentru a suta oară.

— Și dacă reușești să pui mâna pe vreun bogătaș care să te instaleze într-un apartament pe bulevardul Haussmann, așa cum a făcut târfa aia de Amélie Reine, o să venim cu toții să locuim cu tine, să stăm și să nu mai facem nimic.

Să stea în picioare goală! Gigi glumește mai mult ca sigur. Marie știe de ce este furioasă: Amélie este o prietenă mai veche de pe vremea când mama ei era cântăreață de cabaret, o veche prietenă care între timp s-a descurcat bine. Și asta o doare. Marie a știut întotdeauna când mama ei suferă.

— Nu vreau să mă duc să dansez la operă cu Antoinette. Vreau să rămân aici cu tine.

Marie mângâie cu degetul cotorul crăpat al exemplarului vechi din *Fantine* care a fost al tatălui ei, urmărește conturul numărului „1” din partea de jos al acestuia și se întreabă dacă va ajunge vreodată să vadă vreunul dintre celelalte volume.

— „Nu vreau” nu intră în discuție, Marie. Ai aproape treisprezece ani acum. Eu lucram deja de trei ani când eram de vârsta ta.

Gigi stropește cu puțină apă din ulciorul ciobit, din sticlă albastră de lângă ea, și îndreaptă vârful fierului de călcat în colțul celei de-a optsprezecea și ultima față de pernă din ziua aceea. Tresare din cauza durerii ascuțite din umăr.

Gigi lasă fierul de călcat deoparte, se apropie de ușa deschisă și își îndreaptă fața spre soare. Ar fi bine să aibă mai multe afaceri și să nu aibă timp să ia o pauză. Dar ar putea la fel de bine să profite cât mai poate. Își pune palmele pe șolduri și se lasă pe spate. Gigi își îngăduie să închidă ochii pentru o clipă și să-și imagineze că se întinde așa, pe malul râului din Aix-en-Provence, unde lucra cu mama ei.

— Într-o zi o să te duc în Aix-en-Provence, Marie, o să-ți arăt unde am lucrat. O să-ți placă la nebunie. Să speli haine în aer liber... întotdeauna aveam timp să povestim. E atât de cald vara acolo, Marie. Mult mai cald decât aici. Când spălătoreasa șefă nu era acolo, ne bălăceam în râu în timp ce rufele se uscau pe iarbă. Ha! Eu și prietena mea Violette râdeam tot timpul. Ne petreceam majoritatea timpului făcând prostii, dar cumva, scăpam cu bine. Oare ce s-o mai fi întâmplat cu ea?

Marie are impresia că mama ei a fost hipnotizată de lumina strălucitoare a soarelui pentru că nu a mai auzit-o să vorbească niciodată cu atâta sinceritate. Trebuie să profite de această șansă rară ca să afle mai multe. Cele câteva detalii pe care le-a auzit despre viața lui Gigi sunt inscripționate în memoria ei.

— Aix-en-Provence este locul unde ai locuit cu bunica, pe vremea când erai mică? În casa aceea mare cu lei de piatră afară.

— Da, Marie. Ce memorie ai! Dar asta a fost mai târziu, după ce totul s-a destrămat.

Marie simte cum mama ei începe să revină la realitate. Trebuie să aibă grijă să o țină în poveste cu o întrebare.

— Cum era bunica?

— Ei bine... Era foarte frumoasă. Și foarte nefericită. Nu-i plăcea deloc să lucreze la spălătorie, se considera deasupra acestor lucruri. Nu era chiar vina ei. Se născuse într-o altă clasă socială, nu avea înclinație pentru lucruri practice, presupun. Ha! Cam ca tine, dacă mă gândesc mai bine, *ma petite!*

Gigi se uită la Marie și îi face cu ochiul.

— Bunicul tău a murit când aveam zece ani. S-a dovedit că avea un obicei secret să joace jocuri de noroc. A acumulat datorii uriașe până a murit. A trebuit să vindem totul. Așa că asta a fost sfârșitul casei mari și al nenorociților de lei.

Gigi e în general dezaprobatoare față de bărbați. Abia îi vine să creadă acum că a trăit vreodată într-o casă cu ferestre care nu zăngăneau niciodată, în care obloanele nu erau rupte și ușile se închideau fără să trebuiască să le trănțești. Încă mai simte mirosul lacului de parchet scump cu aromă de lămâie, își simte degetele de la picioare răsfirându-se în papucii de satin violet pe care tatăl ei i-a cumpărat la a zecea aniversare, vede cu ochii minții modelul complicat de trandafiri de pe porțelanurile familiei. Gigi cascadează și își întinde brațele deasupra capului.

Marie observă cât de roșii și pline de cruste sunt coatele mamei sale, se uită la propriile brațe ca să verifice dacă și ale ei au ajuns la fel. Observă crusta de pe antebrațul lui Gigi, tresare când își amintește cum Gigi a scăpat fierul de călcat fierbinte pe ea după o vizită a nenorocitului de proprietar, apoi a ieșit furioasă și nu s-a mai întors timp de trei ore. Marie se

temuse ca Gigi să nu fi fost călcată de o trăsură sau înjunghiată pe o stradă lăturalnică. Sau arestată. Marie o privește pe mama ei, își dorește ca ea să spună ceva despre *Papa*, decide să o încerce cu o altă întrebare.

— Cum l-ai cunoscut pe *Papa*?

Doar faptul că rostește acest cuvânt cu voce tare, simpla recunoaștere că tatăl ei a existat vreodată, se simte cumva ca o trădare, Marie simte că i se usucă gâtul. Gigi se întoarce și se uită la ea, țâțâind de parcă ar fi împuns-o în spate un străin.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Marie. De ce una, de ce alta! E atât de demult. Nu-mi amintesc prea multe despre asta...

Gigi oftează lung, din adâncul sufletului. Soarele de seară se reflectă în aburii care se revarsă din casă și formează o aură difuză în jurul capului ei. Marie își ține respirația. Doi muncitori în salopete acoperite de praf alb trec pe lângă ea, întorcându-se de la lucrările de construcție la noua biserică de lângă St. Pierre. Marie mijește ochii spre ei. Aproape toată lumea din Montmartre detestă biserica uriașă și albă care se construiește pe locul unde multe dintre rudele lor și-au pierdut viața cu doar șapte ani în urmă.

Când Gigi începe să vorbească în cele din urmă, cuvintele îi ies ca un torent.

— Ne-am cunoscut la nunta verișoarei lui Serge, a fost într-un bar din cartierul Mazarin. Eu cântam uneori seara ca să câștig niște bani în plus. De obicei, cântam pentru mine, în timp ce toată lumea mă ignora, dar în seara aceea era un bărbat care stătea singur în spate, nu-și mai lua ochii de la mine și zâmbea de unul singur. A venit la mine când am terminat de cântat, mi-a spus că sunt cea mai frumoasă fată pe care a văzut-o vreodată și că am „vocea unui înger neînfricat”. Avea

încă un puternic accent belgian atunci. M-am îndrăgostit imediat de el. Mi-a spus că mă iroesc într-un orașel burghez ca Aix... Gigi se oprește brusc. Se scobește la crusta de pe braț. Tatăl tău a știut întotdeauna ce să spună.

— Și apoi, ce s-a întâmplat?

Soarele începe să coboare pe deasupra caselor dinspre biserica St. Pierre. Gigi suspină din nou lung și din tot sufletul; se aude ca un fier de călcat așezat încet pe o lenjerie fierbinte și umedă.

— Mi-a făcut curte toată vara aceea. Ne ducea și pe mine și pe Violette la plimbare cu barca pe râu, duminica, iar miercurea, după serviciu, ne ducea la un picnic pe malul râului. Avea un gust de rai. Îmi citea poezii. Și filosofie, bineînțeles... pe care o uram chiar și atunci. Cel mai mult îmi plăcea când îmi spunea povești din Paris, cum aș putea deveni o cântăreață celebră și cum nu va mai trebui să spăl niciodată cămașa altui bărbat, în afară de a lui, desigur. Avea planuri mari să-și înființeze aici propriile fabrici de haine, cu cele mai moderne mașini care existau. Se imagina un fel de Jean Valjean, spunea că își va trata toți angajații cu respect și bunătate, că le va plăti salarii corecte, că îi va sprijini atunci când vor fi bolnavi ca mama mea. Vorbea cu atâta înflăcărare, Marie. Nu mai auzisem pe nimeni vorbind așa. Am început să mergem împreună la întâlniri politice.

Gigi își îndreaptă spatele. O pală răcoroasă de vânt adie înăuntru și face ca lenjeria de pat să se umfle ca niște pânze.

— *Nom de dieu*, unde naiba e sora ta?

— Povestește-mi mai departe, *Maman*. Te rog, povestește-mi mai departe.

— În ziua solstițiului de vară, când eram pe o barcă în mijlocul râului, doar noi doi, s-a pus într-un genunchi și m-a

cerut de soție, apoi a căzut imediat din barcă în apă. Am sărit după el. Am râs de-am crezut că o să ne înecăm. Spre surprinderea ei, Gigi simte cum lacrimile îi apasă pieptul. Apoi Serge și-a pierdut slujba, așa că ni s-a părut un moment bun să plecăm și să ne urmăm visele, tineri și proști ce am fost.

Marie urăște faptul că Gigi îi spune tatălui ei Serge în loc de *Papa*, ca și cum nu ar avea nimic de-a face cu ea.

— De ce și-a pierdut tata slujba?

— De ce, de ce, de ce! Când vorbesc cu tine parcă aș fi interogată de nenorocita de poliție. Insurecția. Din cauza asta și-a pierdut slujba Serge. Ca de obicei. Vocea lui Gigi este mai dură și mai apăsată acum. A înființat un sindicat cu ucenicii altor croitori și au cerut o mărire de salariu. Bunica a fost îngrozită când a aflat și ne-am certat rău de tot. Ar fi trebuit să-mi dau seama atunci.

— Despre ce să-ți dai seama?

Marie își scoate capul de sub masă. Gigi se răsuțește pe călcâie, bate din palme ca și cum ar rupe o vrajă și le strânge în jurul capului lui Marie.

— Ajunge, Marie. Trecutul s-a dus. Ce a fost, a fost. Nu-l mai aduce mereu în discuție. Ți-am mai spus, nu vreau să vorbesc despre asta. Nu vreau să vorbesc despre asta, la naiba! Gigi își dă seama că strânge prea tare capul lui Marie. Își ia mâinile de pe ea și o mângâie pe fiica sa pe obraz. Îmi pare rău, iubirea mea, dar dacă nu încetezi cu toate astea, să tot iscodești despre lucruri care nu te privesc, o să ne bagi pe toți în bucluc. Ai înțeleș?

Gigi se întoarce și pipăie cu degetul cearșafurile de pe rastelel de rufe ca să verifice dacă sunt uscate. Rastelel e chiar lângă masă, exact în locul în care se afla fotoliul lui *Papa*. Marie știe că mama ei nu e de acord, dar nu se poate abține să nu se

urce în ascunzătoarea ei și să se gândească la *Papa*. Dacă se așază în poziția potrivită, dacă aprinde destulă dragoste în inima ei, dacă și-l poate imagina suficient de clar stând acolo picior peste picior, legănându-și unul dintre ele, oare n-o să se întoarcă? Dacă freacă fotoliul suficient de puternic, oare realitatea aceasta nu se va dizolva ca noroiul de pe o mânecă în apă cu săpun? Tatăl ei o să intre în casă, viu și nevătămat, și totul o să fie bine.

Marie se uită pe stradă prin ușa deschisă spre stradă, clipește să alunge amintirea fulgerătoare a unui perete împroșcat cu sânge, se forțează să se concentreze asupra muncitorilor cu priviri goale care își târăsc picioarele spre casă pe dealul pieptiș și îngust. O croitoreasă se oprește, își lasă coșul pe pavaj și își pune o mână în șold. Își arcuiește spatele și privește fâșia îngustă de cer care se întinde ca un râu printre acoperișuri. La ce visează? După ea trece un artist. Este evident că nu este din Montmartre, după felul în care se uită în jur și rânjește, ca și cum ar fi la Luvru. Artiștii mișună peste tot, ca niște șobolani, care se furișează, cu ochii strălucitori, căutând necazuri. Acesta se împiedică de pietrele din pavaj lângă croitoreasă, scapă pe jos pânza imensă și se înroșește la față. Femeia râde, iar el face o plecăciune prostească, exagerată, îi ridică pe un braț coșul și pornesc amândoi împiedicat mai departe. Probabil că apusul soarelui o să-i găsească proptiți în niște scaune la barul de la Moulin de la Galette. E ciudat cum viața merge mai departe.

Tivurile prost cusute ale doamnei Béranger atârnă în dreptul nasului lui Marie. Stomacul îi chiorăie. Se roagă pentru o bucățică de pui sau de iepure. Parcă simte sosul pe dinți, burta plină noaptea. Lenjeria de pat e de la pensiunea de deasupra brutăriei doamnei Béranger. Nu s-ar fi gândit niciodată să facă

afaceri cu o pensiune până acum un an. Dar acum trebuie să se mulțumească cu ce găesc. Foarte multe spălătorese au venit din provincie, tarifele au scăzut, iar afacerile nu prea merg.

Marie iese de sub masă și face o mică piruetă caraghioasă ca să o facă pe mama ei să râdă. Dar Gigi nu pare să observe. Marie tânjește după unul dintre zâmbetele tandre și de demult ale mamei ei! Unul care să dureze mai mult de o clipă și care să-i încălzească sufletul, zâmbetul care obișnuia să fie mereu acolo când avea nevoie de el, zâmbetul pe care se putea baza, care o făcea să se simtă în siguranță. Dar nu apare.

Iau cearșafurile de pe uscător și le scutură ca să le îndrepte, prinzând între degete cele patru colțuri. Înăuntru, în afară, înăuntru, în afară. În jumătate. În sferturi. În coș. Se învârt una în jurul celeilalte în pașii de dans de curte pe care îl cunosc atât de bine până când coșul este plin.

Antoinette ajunge acasă imediat după cină. Intră, își scoate cizmele foarte încet (ca să-și nerveze mama) și se așază la masă.

Gigi ridică cizmele și le așază frumos lângă foc oftând scurt.

— Abia dacă te mai vedem zilele astea. Trânțește un bol de supă în fața lui Antoinette, dar nu se uită la ea. Mai bine ai mânca asta și apoi ai ajuta-o pe sora ta să se pregătească pentru audiția de mâine.

— Dar trebuia să mă întâlnesc cu o prietenă la Alcazar.

— Ei bine, nu se poate. Gigi zdrăngăne niște vase prin chiuvetă, fredonează o melodie și suspină în barbă. Oricum, trebuie să ies să mă întâlnesc cu cineva în legătură cu munca.

Antoinette își hârșăie scaunul de podea și soarbe zgomotos ca să-și arate dezgustul.

— Munca ta presupune să te înhăitezi cu Zâna Verde și cu măcelarul acela dezgustător într-un bar de pe Rue de La Goutte d'Or?

Gigi îngheață pentru o clipă cu peria de frecat în mână, apoi pufnește și reia ceea ce face.

Marie se roagă să nu mai izbucnească vreo altă ceartă, dar simte că sora ei încearcă să mai provoace una.

— E frig aici.

Antoinette aruncă o privire tăioasă pe la spatele lui Gigi. Aceasta aruncă peria de frecat, se întoarce și o seceră din priviri pe Antoinette.

— Mai ai și altă plângere?

Antoinette ridică din umeri și apoi încearcă să facă mai mult zgomot mâncând supa decât face mama ei spălând vasele. De ce trebuie să concureze? Nu poate Antoinette să renunțe măcar o dată? Sunt la fel de încăpățânate și una și cealaltă. Antoinette nu se mai uită la mama lor și știe că asta o rănește pe Gigi și o înfurie. Marie privește chipul surorii ei în lumina lumânărilor, insistând ca aceasta să-și păstreze gândurile pentru ea și să-și stăpânească temperamentul ca să aibă toate o seară liniștită.

Antoinette nu stă deloc locului. Își mișcă scaunul încoace și încolo, bate din picior pe podea. Două riduri fine apar și dispar dintre sprâncenele ei fine și arcuite în timp ce mănâncă; își ronțăie o cojiță de piele uscată de pe buza de jos între două înghițituri de supă și se uită în jur la tot, în afară de mama sau sora ei, ca și cum s-ar întreba unde se află. Era așa și înainte? Îi e greu să-și amintească.

— De ce te uiți așa la mine, Marie? Antoinette se apleacă spre ea și își ațintește privirea asupra ei. Marie nu se poate

abține să nu râdă. Sora ei știe mereu cum să o facă să râdă. Hei, îmi place noua ta coafură!

Marie ridică mâna și pipăie nodurile și firele de păr care i se ridică din vârful capului, unde s-a frecat de partea de jos a mesei.

— Ha, ha. Foarte amuzant.

Își plesnește sora pe braț și observă venele umflate. Cât de slabă a ajuns sora ei. Să fie doar pentru că dansează atât de mult și mănâncă atât de puțin sau este bolnavă? Oare o să ajungă să fie dusă cu targa la spital și nu va mai fi văzută niciodată, la fel ca fiica doamnei Béranger? Nu, nu, nu. Nu gândi așa. Antoinette este puternică, își spune Marie. Nu te va părăsi. Nu o să moară.

— Antoinette! Spatele drept al lui Gigi este o admonestare în sine. Vino, pisică de mahala. Vino sus să te aranjez.

Antoinette își lasă supa neterminată și își aruncă lingura murdară pe masă.

— Orice ca să fie mulțumită draga noastră mamă.

Marie se întoarce și îi trimite un zâmbet mamei sale. Gigi își șterge mâinile pe șort și își netezește câteva fire de păr grizonate de pe tâmple. Durerea de pe chipul lui Gigi față de felul în care o tratează Antoinette este sfâșietoare, felul în care înghite și își mușcă buza, dar Antoinette nu pare să observe asta. Ce ar trebui să facă Marie? Să se ducă și să-și consoleze mama sau să-și urmeze sora la etaj? Deseori se simte astfel, trasă în două direcții diferite. Se uită când la una, când la cealaltă. *Maman* îi face semn din cap ca și cum i-ar spune: „Du-te, sunt bine”.

Marie stă în prima poziție în spațiul îngust dintre patul ei și peretele galben pestriț cu pete de mucagai în formă de